

2. Badając pochodne jednostronne rozstrzygnij, czy istnieją pochodne podanych funkcji we wskazanych punktach:

a) $f(x) = |x^2 - x|$, $x_0 = 1$; b) $f(x) = \sin x \cdot \operatorname{sgn}(x)$, $x_0 = 0$;

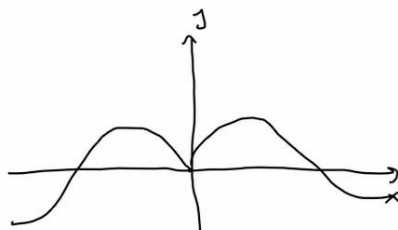
c) $f(x) = \min\{x^2, 4\}$, $x_0 = 2$.

Naszkicuj wykresy tych funkcji.

$f'_-(1) \neq f'_+(1)$ $f'(1)$ nie istnieje

b) $f(x) = \sin x \cdot \operatorname{sgn}(x)$, $x_0 = 0$

$$f(x) = \begin{cases} \sin x & \text{dla } x > 0 \\ 0 & \text{dla } x = 0 \\ -\sin x & \text{dla } x < 0 \end{cases}$$

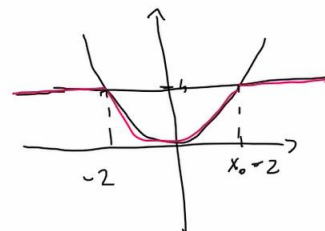
$f'_-(x) = -\cos x$ $f'_-(0) = -1$

$f'_+(x) = \cos x$ $f'_+(0) = 1$

$\rangle f'(0)$ nie istnieje

c) $f(x) = \min\{x^2, 4\}$ $x_0 = 2$

$$f(x) = \begin{cases} 4 & \text{gdy } x \in (-\infty, -2) \cup (2, \infty) \\ x^2 & \text{gdy } x \in (-2, 2) \end{cases}$$

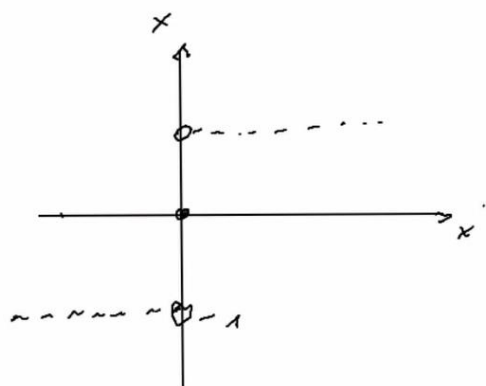

$f'_-(x) = 2x$ $f'_-(2) = 4$

$f'_+(x) = 0$ $f'_+(2) = 0$

$\rangle f'(2)$ nie istnieje

Komentarz Gusin

$\operatorname{sgn}(x) = f(x)$

$$\delta(x) = \begin{cases} \infty & \text{dla } x=0 \\ 0 & \text{dla } x \neq 0 \end{cases}$$

3. Korzystając z reguł różniczkowania oblicz pochodne funkcji:

a) $3 \sin x + \cot x$;   b) $e^x (x^2 - x + 1)$;   c) $\frac{x^2+2}{x-2}$;   d) $e^{-x} (3x+1)^2$;

e) $e^{1/x} \arctan(3-x)$;   f) $\ln(x^2+1) \tan \sqrt{x}$;   g) $\ln(\cos^2 x + 1)$;   h) $\sqrt{\arccos(x^2)}$;

i) $\frac{\sqrt{5}}{(x^2+1)^3}$;   j) $\frac{3^{\sin^2 x}}{2^{\cos^2 x}}$.

3 ,

a) $y = 3 \sin x + \cot x$

$$y' = 3 \cos x - (1 + \cot^2 x) = 3 \cos x + \left(\frac{-1}{\sin^2 x} \right)$$

b) $e^x (x^2 - x + 1)$

$$y' = e^x (x^2 - x + 1) + e^x (2x - 1) = e^x (x^2 - x + 1 + 2x - 1) = e^x (x^2 + x)$$

c) $y = \frac{x^2+x}{x-2}$

$$y' = \frac{(2x+1)(x-2) - (x^2+x)}{(x-2)^2} = \frac{2x^2+x-4x-2-x^2-x}{(x-2)^2}$$

$$= \frac{x^2 - 4x - 2}{(x-2)^2}$$

d)

$$e^{-x} (3x+1)^2$$

$$y' = (e^{-x})' (3x+1)^2 + e^{-x} [(3x+1)^2]' =$$

$$u = -x$$

$$y = e^u$$

$$3x+1 = z$$

$$y = z^2$$

$$= -e^{-x} (3x+1) + e^{-x} (3x+1)$$

$$\frac{dy}{du} = e^u$$

$$\frac{dy}{dz} = 2z$$

$$\frac{du}{dx} = -1$$

$$\frac{dz}{dx} = 3$$

$$\frac{dy}{dx} = -e^{-x}$$

$$\frac{dy}{dx} = 3(3x+1)$$

$$e) \quad 2^{\frac{1}{x}} \arctan(3-x)$$

$$y' = (e^{\frac{1}{x}})' \arctan(3-x) + e^{\frac{1}{x}} (\arctan(3-x))'$$

$$\frac{1}{x} = u$$

$$y = e^u$$

$$\frac{dy}{du} = e^u$$

$$\frac{du}{dx} = -\frac{1}{x^2}$$

$$\frac{dy}{dx} = -\frac{1}{x^2} \cdot e^{\frac{1}{x}}$$

$$\square \quad 3-x = z$$

$$y = \arctan z$$

$$\frac{dy}{dz} = \frac{1}{1+z^2}$$

$$\frac{dz}{dx} = -1$$

$$y' = -\frac{1}{x^2} \cdot e^{\frac{1}{x}} \cdot \arctan(3-x) + e^{\frac{1}{x}} \cdot \frac{-1}{1+(3-x)^2} =$$

komentarz Gusina

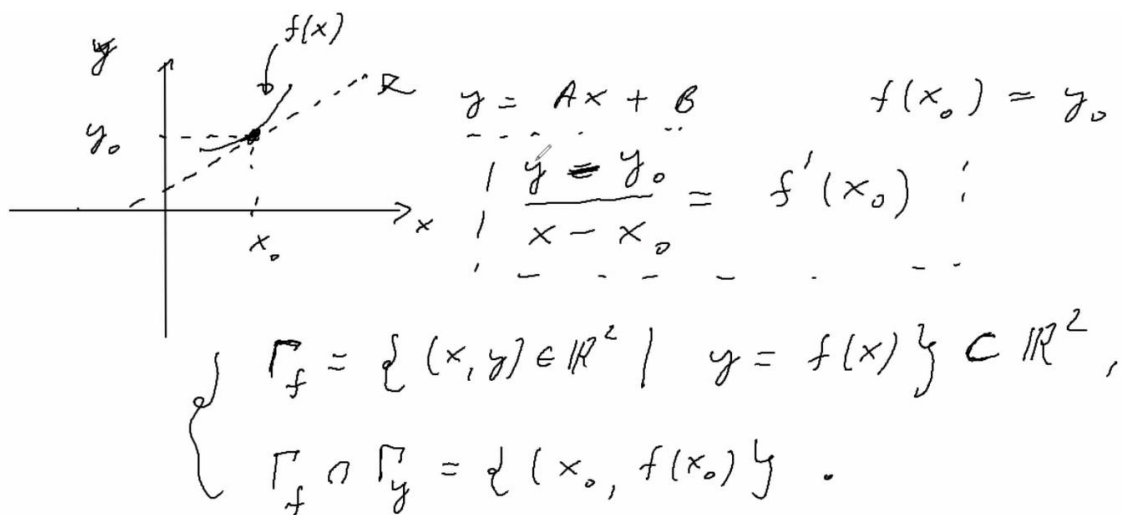
$$f(x) = \frac{3^{\sin^2 x}}{2^{\cos^2 x}} \Rightarrow \ln f = \sin^2 x \ln 3 - \cos^2 x \ln 2 \Rightarrow$$

$$\frac{d}{dx}(\ln f) = \frac{1}{f} \frac{df}{dx} = 2 \sin x \cos x \ln 3 + 2 \cos x \sin x \ln 2 = \sin(2x) \ln(2 \cdot 3) \Rightarrow$$

$$\frac{df}{dx} = f(x) \sin(2x) \ln 6 = \sin(2x) \frac{3^{\sin^2 x}}{2^{\cos^2 x}} \ln 6$$

$$\underline{\underline{f(x) = x^x, \quad x > 0}} \Rightarrow \ln f = x \ln x \Rightarrow$$

$$\frac{1}{f} f' = \ln x + 1 \Rightarrow f' = (1 + \ln x) x^x$$

4. Napisz równania stycznych do wykresów podanych funkcji we wskazanych punktach:

a) $f(x) = \arctan x$, $(1, f(1))$;   b) $f(x) = \ln(x^2 + e)$, $(0, f(0))$;

$f(x) = \arctan x$ $(1, f(1))$

$(\arctan x)' = \frac{1}{1+x^2}$ $y = \frac{1}{2}x + \frac{\pi-2}{4}$

$\tan x = 1 \Rightarrow x = \frac{\pi}{4} \Rightarrow \arctan(1) = \frac{\pi}{4}$
 $x_0 = 1$ $y_0 = \frac{\pi}{4}$ $f'(x_0) = \frac{1}{2}$

$\frac{(y - y_0)}{x - x_0} = f'(x_0)$

$y = f'(x_0)(x - x_0) + y_0 = \frac{1}{2}(x - 1) + \frac{\pi}{4}$

$$f(x) = \ln(x^2 + e)$$

$$(0, f(0))$$

$$f'(x) = \frac{1}{x^2 + e} \cdot 2x = \frac{2x}{x^2 + e}$$

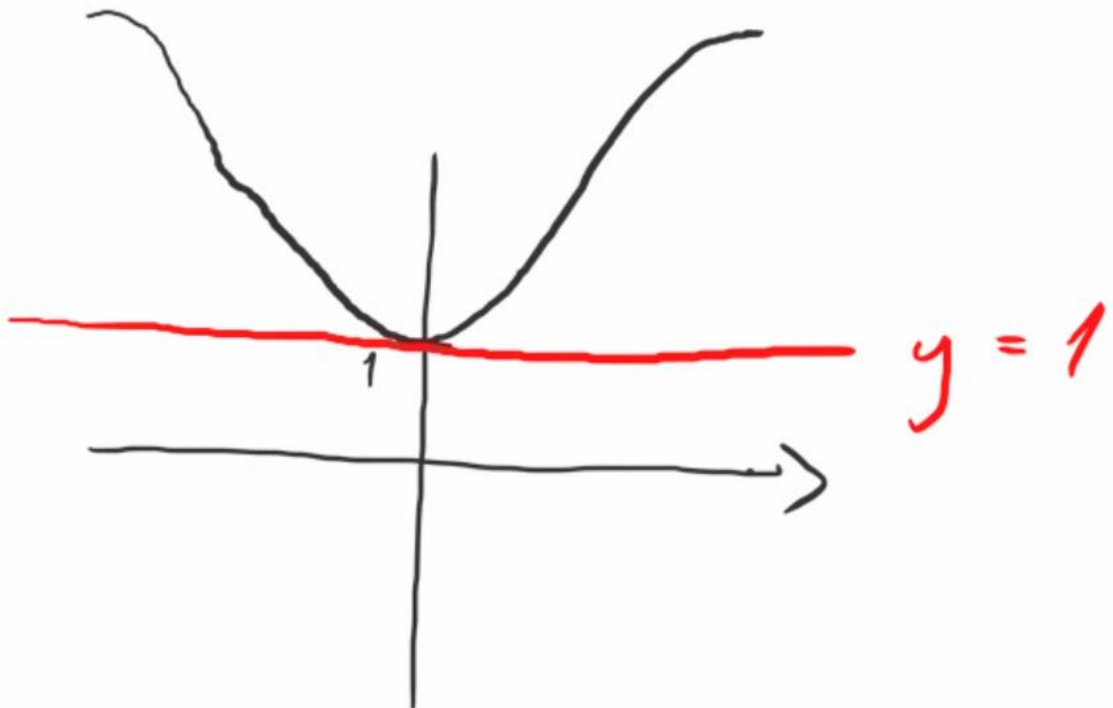
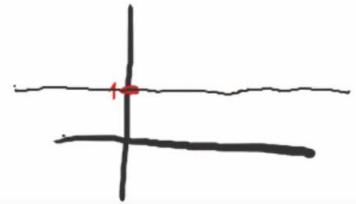
$$x_0 = 0$$

$$f'(x_0) = 0$$

$$y_0 = 1$$

$$y = f'(x_0)(x - x_0) + y_0$$

$$y = 1$$

5. a) Napisz równanie stycznej do wykresu funkcji $f(x) = x^4 - 2x + 5$, która jest równoległa do prostej $y = 2x + 3$.
 b) Wyznacz styczną do wykresu funkcji $f(x) = \sqrt{x}$, która tworzy kąt $\frac{\pi}{4}$ z osią Ox .
 c) Znajdź równanie stycznej do wykresu funkcji $f(x) = x \ln x$, która jest prostopadła do prostej $2x + 6y - 1 = 0$.
 d) Znajdź równanie stycznej do wykresu funkcji $f(x) = x \arctan \frac{1}{x}$, w punkcie jego przecięcia z prostą $\pi x = 4y$.
 e) Znajdź równanie stycznej do wykresu funkcji $f(x) = \sin 2x - \cos 3x$ w punkcie jego przecięcia z osią Oy .

$$f(x) = x^4 - 2x + 5$$

$$y = 2x + 3$$

$$y = f'(x_0)(x - x_0) + f(x_0)$$

$$a = 2 = f'(x_0)$$

$$f'(x) = 4x^3 - 2$$

$$4x_0^3 - 2 = 2$$

$$4x_0^3 - 4 = 0$$

$$x_0^3 = 1$$

$$4(x_0^3 - 1) = 0$$

$$x_0 = 1$$

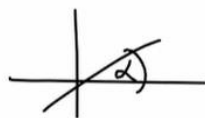
$$f'(1) = 4 - 2 = 2$$

$$y = 2(x - 1) + 1 - 2 + 5$$

$$y = 2x + 2$$

$$y = 2x + 2$$

b) $f(x) = \sqrt{x}$

$$\tan \alpha = a = f'(x_0)$$

$$f'(x_0) = \frac{1}{2\sqrt{x_0}} = 1$$

$$f'(x_0) = \tan \frac{\pi}{4} = 1$$

$$\sqrt{x_0} = \frac{1}{2}$$

$$x_0 = \frac{1}{4}$$

$$y = x - \frac{1}{4} + \frac{1}{2} = x + \frac{1}{4}$$

$$c) f(x) = x \ln x$$

$$f'(x_0) = 3$$

$$f'(x) = \ln x + 1$$

$$\ln x_0 = 2$$

$$x_0 = e^2$$

$$2x + 6y - 1 = 0$$

$$6y = -2x + 1$$

$$y = -\frac{1}{3}x + \frac{1}{6}$$

$$a = 3$$

$$y = 3(x - e^2) + e^2 \ln e^2$$

$$y = 3x - 3e^2 + 2e^2 = 3x - e^2$$

$$d) f(x) = x \arctan \frac{1}{x} \quad \pi x = 4y \quad y = \frac{\pi}{4}x$$

$$x \arctan \frac{1}{x} = \frac{\pi}{4} \quad \arctan \frac{1}{x} = \frac{\pi}{4}$$

$$\tan \frac{\pi}{4} = \frac{1}{x} \quad x_0 = 1$$

$$f'(x) = \arctan \frac{1}{x} + \frac{x}{1 + \frac{1}{x^2}} \cdot \left(-\frac{1}{x^2}\right) = \arctan \frac{1}{x} - \frac{1}{x + \frac{1}{x}} = \arctan \frac{1}{x} - \frac{x}{x^2 + 1}$$

$$f'(1) = \arctan 1 - \frac{1}{1+1} = \frac{\pi}{4} - \frac{1}{2}$$

$$y = \left(\frac{\pi}{4} - \frac{1}{2}\right)(x-1) + \frac{\pi}{4} = \left(\frac{\pi}{4} - \frac{1}{2}\right)x + \frac{1}{2}$$

$$y = \left(\frac{\pi}{4} - \frac{1}{2}\right)(x-1) + \frac{\pi}{4} = \left(\frac{\pi}{4} - \frac{1}{2}\right)x + \frac{1}{2}$$

$$e) f(x) = \sin 2x - \cos 3x$$

$$x_0 = 0$$

$$f'(x) = 2\cos 2x + 3\sin 3x$$

$$f'(0) = 2$$

$$y = 2x - 1$$

6. Korzystając z twierdzenia o pochodnej funkcji odwrotnej oblicz $(f^{-1})'(y_0)$, jeżeli:

a) $f(x) = x + \ln x$, $y_0 = e + 1$;   b) $f(x) = \cos x - 3x$, $y_0 = 1$;

c) $f(x) = \sqrt[3]{x} + \sqrt[5]{x} + \sqrt[7]{x}$, $y_0 = 3$;   d) $f(x) = x^3 + 3x$, $y_0 = 4$.

⊙ a) $f(x) = x + \ln(x)$; $y_0 = e + 1$

$$y_0 = f(x_0)$$

$$x_0 + \ln(x_0) = e + 1$$

$$x_0 = e$$

$$f'(x) = 1 + \frac{1}{x}$$

$$f'(x_0) = 1 + \frac{1}{e}$$

$$(f^{-1}(y_0))' = \frac{1}{f'(x_0)} = \frac{1}{1 + \frac{1}{e}} = \frac{e}{e+1}$$

b) $f(x) = \cos x - 3x$ $y_0 = 1$

$$f(x_0) = 1$$

$$\cos x_0 - 3x_0 = 1$$

$$x_0 = 0$$

$$f'(x) = -\sin x - 3$$

$$(f^{-1}(y_0))' =$$

$$(f^{-1}(y_0))' = \frac{1}{f'(x_0)} = -\frac{1}{3}$$

$$c) f(x) = \sqrt[3]{x} + \sqrt[5]{x} + \sqrt[7]{x}, \quad y_0 = 3$$

$$f'(x_0) = 3$$

$$\sqrt[3]{x_0} + \sqrt[5]{x_0} + \sqrt[7]{x_0} = 3$$

$$x_0 = 1$$

$$f'(x) = \frac{1}{3}x^{-\frac{2}{3}} + \frac{1}{5}x^{-\frac{4}{5}} + \frac{1}{7}x^{-\frac{6}{7}}$$

$$f'(x) = \frac{1}{3}x^{-\frac{2}{3}} + \frac{1}{5}x^{-\frac{4}{5}} + \frac{1}{7}x^{-\frac{6}{7}}$$

$$f'(x_0) = \frac{1}{3} + \frac{1}{5} + \frac{1}{7} = \frac{41}{105}$$

$$(f^{-1}(y_0))' = \frac{1}{\frac{41}{105}} = \frac{105}{41}$$

$$d) f(x) = x^3 + 3x \quad y_0 = 4$$

$$x_0^3 + 3x_0 = 4$$

$$x_0 = 1$$

$$f'(x) = 3x^2 + 3$$

$$f'(x_0) = 6$$

$$(f^{-1}(y_0))' = \frac{1}{6}$$